

ADİYAMAN ÜNİVERSİTESİ SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ DERGİSİ
ISSN: 1308–9196

Yıl : 12 Sayı : 33 Aralık 2019

Yayın Geliş Tarihi: 04.07.2019 Yayına Kabul Tarihi: 19.11.2019

Araştırma Makalesi

DOI Numarası: <https://doi.org/10.14520/adyusbd.550389>

NECİP FAZIL KISAKÜREK'İN ŞİİRLERİNDE OTANTİK OLMANIN GÖRÜNÜMLERİ

*Ulaş BİNGÖL**

*Hayatımızın şairleri olmak isteriz.
(Nietzsche)*

Öz

Felsefede kişinin iç âlemine yönelerek kendi varoluşunu anlamaya ve benliğinin hakikatini kavramaya çalışması otantik olmak olarak ifade edilir. Otantik olmak ile ilgili birçok düşünür, görüşlerini dile getirmiştir. Bu düşünürlerden biri olan Heidegger, otantik olmayı Dasein'in kendi varoluşunun imkânlarının farkına varması olarak tanımlar. Kişi, varoluşunu kendisinde temellendirerek otantik olabilir. Modern Türk şiirinin müstesna şahsiyetlerinden biri olan Necip Fazıl, henüz daha çocuk yaşta ölümü üzerinde düşünerek otantik olmaya adım atmıştır. Yaşamı boyunca varlık, ölüm, hakikat, benlik gibi kavramlar hakkında düşünerek Heidegger'in sözünü ettiği otantik olma uğraşına girmiştir. Hayatının bir bölümünde varlığa ve varoluşa mana vermekte zorlanan şair, Abdülhakim Arvasi ile tanıştıktan sonra yaşadığı zihinsel ve ruhsal aydınlanma ile endişelerinin üstesinden gelir. Bu çalışmanın amacı Necip Fazıl Kısakürek'in şiirlerine yansıyan otantik olmanın görünümünü incelemektir.

Anahtar Kelimeler: Necip Fazıl, Heidegger, otantik, benlik.

* Dr. Öğr. Üyesi, Siirt Üniversitesi, Fen Edebiyat Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü, ulasedebiyat@gmail.com

BEING AUTHENTIC APPEARANCE IN NECİP FAZIL KISAKÜREK'S POETRY

Abstract

Trying to understanding the existence of the self and comprehending the truth of selfness is defined being authentic in philosophy. Many thinker utter their opinions concerning being authentic. Heidegger, who is one of thinkers express their opinions concerning being authentic, defines being authentic by Dasein's awakening of self existence. Person can be authentic by founding his existence in himself. Necip Fazıl, who is one of the most exceptional poet in modern Turkish poetry, stepped to being authentic by thinking about be mortal when he was yet a child. He tried to be authentic which Heidegger discusses about it by thinking about concepts such as being, death, truth, self throughout life. Poet, who slogs on give meaning to entity and existence part of his life, overcomes his concerns after meeting Abdülhakim Arvasi. Aim of this paper is to investigate being authentic in Necip Fazıl Kısakürek's poetry.

Keywords: Necip Fazıl, Heidegger, authentic, ego.

1.Giriş

Sanat eserleri, alımlayıcı özneler açısından kendi benliklerini duyumsadıkları alan iken sanatçı açısından sanatçının kendini hem duyurduğu hem duyumsadığı zemindir. Sanatçının “ben”i, eserinde dile gelerek başkalarına açılır. Bu bağlamda sanat eserlerinin değerlendirilmesi esasında başkasının “ben”ini kavramaya çalışma uğraşdır. Bazı sanat eserlerinde sanatçılar kendi “ben”lerini açıkça anlatmayı yeğlerken bazılarında ise örtük bir şekilde “ben”lerinden izleri işledikleri konunun satır aralarına yerleştirirler. Modern Türk şiirinin önde gelen isimlerinden olan Necip Fazıl Kısakürek, eserlerinde kendi “ben”i üzerine yoğunlaşarak “ben”ine bir istikamet çizmeye çalışır. Yaşadığı cemiyetin dertlerine eğilmesine rağmen kendi “ben”i üzerine yoğunlaşmayı hiçbir zaman bir tarafa bırakmaz. Cahit Tanyol'un dediği üzere Necip Fazıl'ın bireysel

cephesiyle toplumcu cephesi birbirine karışmaz. Bu, çok az şairde görülen bir durumdur (2005: 563).

Çile şairinin, yaşadığı çağ dikkate alındığında kendi “ben”i üzerinde yoğunlaşması, çağın ruhu açısından paradoksal bir durumdur. Modern dönemde özellikle XIX. yüzyıl ve XX. yüzyılın ilk yarısında bireyin genellikle kendi “ben”inden vazgeçerek mensubu olduğu grubun (dini grup, milliyet, siyasi parti) ülkülerinde kaybolması alışıldık hal almıştır. Bu, Freud’un da üzerinde durduğu bir konudur. Freud’a göre “birey pek çok grubun ögesidir. Özdeşleşme yoluyla pek çok yöne bağlıdır ve ego ülküsünü çeşitli örneklere göre inşa etmiştir. Bu nedenle her bireyin pek çok grup aklında –ırkının, sınıfının, dini inancının, milliyetinin vb.- payı vardır ve ayrıca kendini bir bağımsızlık ve özgünlük kavgası verebilecek derecede onların üzerine çıkarabilir” (2004: 148). Freud, insanın kendi ego ülküsünü terk ederek onun yerine grubun liderinde bedenleşen grup ülküsüne yönelmesini mucizevî bir durum olarak görür. Özellikle karizmatik liderlerin “ben”leri grubun ortak ülküsünü oluşturur. Necip Fazıl, büyük bir şair ve mütefekkindir; fakat sanatına yansıyan “ben”ini asla başkasının veya bir grubun “ben”i için terk etmemiştir. Bilakis kendi “ben”ine odaklanarak, deruni sesinin peşinde giderek hakikate ulaşmaya çalışır. Bu manada, otantik olma eğilimine girdiği gözlemlenir. Bilhassa şiirlerinde otantik olmanın görünümüne sıkça rast gelinir. Mevzunun daha iyi anlaşılması adına otantik sözcüğünün anlamını ve otantik olmanın ne demek olduğunu irdelemekte yarar var.

Türkçede birbirinden farklı kullanımları olan otantik, (Fr. Authentique, İng. Authentic, Alm. Eigentlichkeit) psikoloji ve felsefede de başvurulan bir kavramdır. Otantik, TDK *Türkçe Sözlük*'te “eskiden beri mevcut olan özelliklerini taşıyan” şeklinde anlamlandırılmıştır (TDK, 2005: 1518) Kelimenin gerçek, sahici, güvenilir, muteber gibi anlamlarda kullanıldığı görülmektedir. *Oxford English Dictionary*'de *authentic* kelimesinin anlamları şöyle sıralanmıştır: “tartışmasız

kopya olmayan, hakiki; geleneksel tarzda yapılan veya orijinaline benzeyen; gerçeklere dayanan, doğru veya güvenilir; varoluşçu felsefe ile ilgili olarak amaca yönelik ve sorumluk sahibi insani mod” (<https://en.oxforddictionaries.com/definition/authentic>, 2019).

Otantik olma, otantiklik felsefesinin esas uğraşını oluşturur. Filozofların “ben” üzerinde düşünceleri ve “ben”e anlam bulma arayışına girmeleri otantiklik ile ilgilidir. Bu bağlamda otantikliğin kökeninin Sokrates’e kadar uzanan bir geçmişinin olduğu söylenebilir. Ama otantik olmanın ve otantikliğin kavramsal olarak varoluşçulukla birlikte felsefede öne çıktığını belirtmek gerekir. Sahiciliği otantikliğin karşılığı olarak ele alan Ahmet Cevizci’ye göre “kişinin kendisine karşı doğru, hakiki ve içten olması niteliği, kendi kendisini aldatmaması durumu; insanlık durumumuzun, özellikle de bir gün öleceğimiz gerçeğinin farkında olunarak, toplumun bizi belirlediği, her ne isek o yaptığı tezine karşı, seçimlerin ve eylemlerin bütün sorumluluğunu üstlenerek geçirilen bir hayatın özelliği” otantikliğin felsefedeki kullanımınıdır (2013: 1353). Orhan Hançerlioğlu ise *authentique*’i sağlam sözcüğü ile karşılamıştır. Sağlamı ise felsefede gerçeğe uygun ve geçerlilik olarak tanımlamıştır (2012: 17).

Otantik, psikolojide bilhassa varoluşçu yaklaşımların etkisiyle benimsenmiş bir kavramdır ve daha çok gerçeklik alanına işaret eder. Selçuk Budak otantiğin, hümanist-varoluşçu modelde, gerçek duygularımızı ve ihtiyaçlarımızı yansıtan seçimler ve eylemler için kullanılan bir terim olduğunu söyler (2009: 535). Kişinin kendi gerçeğini görmesi, gerçeğini kendi eylemleriyle kavramaya çalışması varoluşçu psikolojide otantiklik kavramıyla anlandırılır.

2.Otantik Olmak Ne Demektir?

Yaşadığı bunalımlar karşısında modern bireyin kendi varlığına olan inancını tamir etmek, varoluşçu filozofların temel uğraşlarından biridir. Nietzsche, Kierkegaard,

Heidegger ve Sartre'in hemfikir oldukları konuların başında varlığa/varoluşa mana verilmesi gerektiği gelir. Onlara göre insan kendi varoluşundan sorumludur; varlığının farkına vararak varoluşunu gerçekleştirebilir.

Varoluşçu düşünürler arasında otantik olmak üzerine en fazla kafa yoran kişi Martin Heidegger'dir. *Varlık ve Zaman*'da Alman düşünür, Dasein'in* otantik olması ve otantik olmaması hakkında fikirlerini açıklar. Onun düşüncesine göre "otantik olma bir şeyin kendisi için kendi olması demektir. Kendisi olan varlık ancak otantik varoluşa sahiptir. Otantiklik varlığa verilmemiştir. Varlık onu varoluşsal yaşamıyla kendisi için kazanır" (Çüçen, 2003: 69). Başka bir ifadeyle otantik olmak, insanın kendini, kendisinde bulması ve yine kendisinde temellendirme uğraşdır. "Ben"e bu dünyada anlamsal bir çerçeve oluşturabilme ancak kişinin kendi "ben"ine yoğunlaşabilmesi ve eylemleriyle kendini ortaya koymasıyla mümkündür. Bu yüzden Heidegger, Dasein'in diğer varlıklardan ayrıldığı an kendi varlığının farkına varabileceğini söylerken otantik olmanın ne demek olduğunu da ifade eder. Ona göre kişi "ben" dediğinde artık otantik olma hali içine girmiştir. Fakat bu "ben" kaba bir egoizmi çağrıştırmamalı, bilakis kişinin var olduğunu ayırt etmesini akla getirmelidir.

Heidegger, her insanın günlük yaşamda başkalarının benliğinden pay almasına rağmen otantik olma imkânına sahip olduğunu düşünür. Ona göre "ben" öncelikle ben olarak var olamaz, o ilk başta başkasıdır. Dasein her şeyden önce başkasıdır. Otantik (sahih) "kendi-olmaklık, öznenin herkesten sıyrılmış olağanüstü hali üzerine dayanıyor değildir. O, öz olarak eksistensiye [varoluşsal] olan herkesin varoluşa-dair modifiye edilmesine dayanır" (2008: 137). Böylece Alman düşünür, otantik olmayı hem başkalarıyla ilişkili hem bireyin kişisel durumuyla ilgili bir kip olarak ele alır. Ona göre kişi ister otantik olsun ister

* Dasein, Almanca *burada olma* manasına gelir ve varoluşu anlatma adına kullanılır. Heidegger, Dasein kavramına varoluş ve insanı ifade etmek için başvurur.

otantik olmanın kapalılığı açma kararlılığı gösterir. Kapalılığı açma kararlılığı fenomeni sayesinde varoluşun asli hakikati ortaya çıkar (2008: 325). Heidegger, kendini seçen Dasein'in otantik varlık olabileceğini, kendini seçmeyen Dasein'in ise otantik olamayacağını belirterek otantik olmanın çerçevesini çizer. Onun yaklaşımı uyarınca otantik olmak, varoluşun imkânlarının farkına varmaktır. Bu yüzden sadece otantik olabilme veya otantik olmama Dasein'e (insana) has bir varlık kipidir. Otantik olmayan kişiler sıradan günlük bir yaşam sürdürürler ve varoluşun üzerinde düşünmezler. Varoluş üzerine düşünmediklerinden ötürü hayatın onlara ne getireceğinin farkında değildirler. Otantik birey ise varoluşun üzerinde düşünen, hayatın farkında olmandır.

Otantik olma, varoluşçuluğun etkisiyle bazı düşünürler tarafında bireyin, iç âlemine yönelerek "ben"ini kavrama etkinliği olarak tanımlanmıştır. Charles Taylor, *The Ethics of Authenticity* adlı eserinde otantik olmanın, başkasının yaşam tarzına göre yaşamaktansa kişinin bizzat kendi çizdiği yola göre yaşamayı gerektirdiğini dile getirir. Ona göre "ben" kendi yolumda yürüyerek hayatımı yaşayamıyorsam benim için olan varoluşu kaçıyorum. Otantik olmak, kendimize yönelmenin güçlü bir ahlaki idealdir. Kendi iç sesimle kendimle kurduğum iletişim önemli bir ahlaki değerdir. Kısmen dış baskılar nedeniyle kaybolma tehlikesiyle karşı karşıya olan iç ses, kişinin kendi kapasitesinin farkına varmasını sağlar (2003: 28-29). Taylor, bireyin kendisine dürüst davranmasını ve potansiyelini kavrayabilmesini, otantiklik idealinin gereği olarak değerlendirir. Bu türden bir belirleme Heidegger'in düşüncesine uzak olmamakla birlikte otantik olmayı bireyin kendini keşfetme ve sürdürebilme eylemlerine indirgemektedir. Oysa Heidegger, otantik olmayı sadece insan olmanın bir kipi olarak değerlendirerek varoluşun kavranmasında otantik olmanın etkisini vurgular.

Otantik olmak, bazen iç huzura kavuşma adına kişinin kendi iç âlemine yönelmesi anlamında da kullanılmaktadır. *Self Matters: Creating Your Life From Inside Out* adlı kitabında Phillip McGraw, insanın mutluluğunun otantik olmasından geçtiğini anlatır. Ona göre otantik “ben” kişinin özünde bulunur. Otantik ben, bireyin işiyle, statüsüyle veya toplumsal rolüyle tanımlanamayan; yetenekleri, maharetleri, ilgileri, hünerleri, anlayış ve irfanının birleşimidir (1996: 30 aktaran Guignon, 2008: 24). Kişi otantik “ben”ini ortaya çıkararak olması gereken insana dönüşmelidir.

Charles B. Guignon’un *Kimim Ben? Otantik Olmak (On Being Authentic)* adlı eseri otantik olmanın ne anlama geldiğini açıklaması açısından dikkate değerdir. Guignon, farklı düşünürlerin otantik olmak hakkındaki fikirlerini açıklarken çağımız insanının otantik olma idealinin bir ihtiyaçtan kaynaklandığı konusuna değinir. Ona göre “otantiklik idealinin temelini yerleştirilen ana varsayım, her bireyin içinde yer alan, hakikatte ben olmayan her şeyden ayrı olan bir derin, ‘gerçek ben’ vardır. Bu hakiki, içsel ben, kişiyi eşsiz bir birey yapan duygular, ihtiyaçlar, arzular, yeterlilikler, kabiliyetler, yatkınlıklar ve yaratıcı hünerler kümesini ihtiva eder” (2008: 29). Otantik olabilmek için bireyin kendisini tanıması ve kendine sahip olması gerekir. Özünde her insan otantik olabilme kapasitesine sahip olmasına rağmen ancak kendi içine yönelebilenler otantiklik idealine ulaşabilir. Herkesten bağımsız olan iç “ben”le temasa geçmeden otantik olunamaz.

Kişinin iç dünyasına yönelmesi, mistisizmi hatırlatsa da esasında ondan farklıdır. Mistisizmde kişiyi aşan ruhani bir âlem ile etkileşime girme hali mevcuttur. Oysa otantik olmada kişi kendisini aşan bir şeye ulaşmaz, bizzat kendisinde olan ile bütünleşir. Guignon’a göre otantiklik, hayatın anlamı ve içteki “ben”imizin ne şekilde görüldüğüne dayanır. Alınan kararlar, vaatler ve bağlılıklar ruhumuzu şekillendirirken aynı zamanda hayatın anlamını da belirler (2008: 71).

Otantik olmak ile ilgili değişik görüşler olmasına rağmen bütün görüşlerin kesiştiği bazı noktalar vardır. Konuyla ilgili fikirlerini dile getirenlerin hepsi, otantik olabilmek için kişinin kendi iç âlemine yönelmesi ve kendi iç "ben"inin farkına varması gerektiğini vurgulamışlardır. Heidegger'in fikirlerinin otantik olma ile ilgili araştırma yapanları etkilediği görülmektedir. Bu açıdan otantik olmak, Heidegger'in dediği üzere bireyin (Dasein) kendi varoluşunun imkânlarının farkına varması, kendini tanıması ve kendini yine kendinde inşa etmesi şeklinde anlaşılabilir. Biz de bu çalışmada Necip Fazıl Kısakürek'in şiirlerine yansıyan otantikliği bu çerçevede ele alacağız.

3.Necip Fazıl Kısakürek'in Şiirlerinde Otantik Olmanın Görünümleri

Necip Fazıl Kısakürek'in hem poetikasında hem şiirlerinde görünenin ardındakine mana verme arzusu kendini güçlü bir şekilde hissettirir. Varlığa mana verme ve manaya ulaşma isteğinin kökeni ise şairde henüz çocuk yaşta uyanmıştır. Şairin, *O ve Ben* adlı biyografik eserinden de anlaşıldığı üzere kendi varoluşu hakkında düşünmesi, ölüm ve tasavvufla ilişkili bir şekilde gelişir. Çocukken babasının Büyükdere'de satın aldığı yalının bitişiğinde ismi "Barba" olan ihtiyar Rum'un işlettiği bir dükkân vardır. "Zamanın yıpratıcılığından bir kitabe gibi görünen" bu yaşlı adam şairin aklına ölüm olayını getirir: "Ben de mi bir gün böyle olacağım?" (2009: 31) Ölüm üzerine düşünmeye başlamak, varoluşun hakikatini anlama adına önemlidir. Otantik olmak ise aynı zamanda ölüm ile ilgili bir kaygı yaşamakla ilişkilendirilir. Heidegger'in düşüncesi uyarınca "otantik varoluşa geçişin olanağı olan geçici varoluşun yaratmış olduğu varoluşsal kaygı, gündelik yaşamda bir korku kaynağına dönüşmektedir. Heidegger'e göre gündelik yaşama ölümden kaçış egemendir. Çünkü ölüm insanın dünyadaki varlığının sonuna işaret etmektedir" (Ezgi-Aşkın, 2017: 49). Kişi başkalarının ölümü ile kendi ölümü hakkında düşünmeye başlar ve ölüm olgusunun neden olduğu kaygıyla baş etmeye çalışır.

Çile şairinin otantik olmaya doğru attığı ilk adım, başkasının (Barba) ihtiyarlığı/ölümü hakkında düşünmesiyle ilgilidir. Bu olay, şairin varoluş üzerine yoğunlaşmasını ve yaşamı boyunca hayata/ölüme mana bulma arayışını tetiklemiştir, denilebilir. Nitekim birçok şiirinde, ölüm hakikati ile yüzleşmeden kaynaklanan mana arayışı ifadelerine rastlanır:

Köpek korkusuyla korktu ölümden,

Ölmeden ölmeyi anlayamadım.

Ne güneşler doğup battı üstümden;

Bir günü bir güne bağlayamadım. (Kısakürek, 2005: 71)

Birey yaşadığı hayata mana vermeden otantik olamaz, çünkü iç âlemine daima hayatın penceresinden bakar. Hayata anlam verebilmek ise ancak ölümün hakikatini anlayabilmekle mümkündür. Necip Fazıl'ın hayatı anlayabilme adına büyük bir çaba içerisinde olduğu hem şiirleri hem nesir türündeki eserleri dikkatlice incelendiğinde açıkça kendini belli ettirir.

Hayata/ölüme mana vermek kolay bir uğraş değildir; derin incelemeler ve yoğunlaşmalar gerektirir. Ölüm kaygısını doğru bir şekilde yönetemeyen kişi manayı bulamayabilir. William Barrett'in dediği üzere ölüm, insanın olanaklarının en aşırısı ve mutlağıdır. Diğer bütün olanakları kesip attığı için aşırıdır ve bireyin ölümü onun yaşamının sonu olduğu için mutlaktır (2007: 227). Necip Fazıl'ın ölümün mutlaklığı hakkında yaşadığı kaygı, esasında kendi varoluşu ile ilgilidir. Nitekim şair bütün yaşamı boyunca gerçekleşmesi sadece zaman meselesi olan ölüm olayını düşünmekle geçirmiştir:

Başım çığlıklı çocuk, onu nasıl avutsam?

Ne yapsam da ölümü bir saatcik unutsam?... (Kısakürek, 2005: 141)

Ölüm olgusu karşısında şair, bir tür çıkmaz yaşıyor gibi görünmektedir. Abdülhakim Arvasi ile tanıştıktan sonra her ne kadar ölümün manası hakkında bazı şüpheleri yok olmuşsa da son dönemlerine kadar yazdığı şiirlerinde yine ölüm hakkında derin düşüncelere dalar. Zaman zaman ölümü kucaklayıp hakikate kavuşma kapısı olarak değerlendirirse de ölüm hakkındaki sorgulamaları devam eder:

Ölmemek, ilk ve son, büyük kelime;

Çarpıldık, ölmemek için ölüme!

Ver Allah'ım, büyük sırrı elime;

Geçmez ân, solmaz renk, kopmaz bütünlük. (Kısakürek, 2005: 117)

Heidegger, ölümün Dasein'in kendine en özgü, bağlantısız, belirsiz ve atlatılmaz imkânı olduğunu belirtir (2008: 274). Yaratılan tüm varlıklar arasında ölüm üzerine sadece düşünebilen tek varlık insandır. Bu yüzden insan, varoluşunu anlamlandırma gayretine girdiği her an ölüm olgusuyla doğrudan ve dolaylı yoldan etkileşime girmek mecburiyetinde kalır. Tedirginliklerine ve şüphelerine rağmen Necip Fazıl, varoluşunu anlamaya çalışırken ölümün ötesini düşler ve bu hayatın, ölümün ötesine göre geçici, sahte, aldatıcı olduğunu ifade eder:

Mutlu adam, dünyayı bir acı gurbet bilen;

Öz vatan pınarından, ölümü şerbet bilen.. (Kısakürek, 2005: 95)

İnsandan murad onlar, ölümü öldürenler;

Ötenin ötesinde sonsuz hayat sürenler... (Kısakürek, 2005: 101)

Ölüm dedikleri ölünceye dek;

Dünya, balı zehir, yalancı petek.

Orada bulursun biraz bekle, tek,

Burada yaşamak sandığın düşü.... (Kısakürek, 2005: 115)

Irvin D. Yalom'a göre ölümle uygun bir biçimde yüz yüze gelinirse kişi hayata bakışını değiştirir ve hayata otantik bir şekilde dalar (1999: 303). *Çile* şairine göre bu dünyayı acı bir gurbet bilen kişi mutludur, çünkü ölüm ile öz vatanına kavuşur. Böylece şairin gözünde büyük bir trajedi olarak görülen ölüm, gölge diyarından hakikat diyarına girişi sağlayan bir kapı olarak belirir. İnsan fıtratı gereği sonsuzluğu düşler ve ancak ölüm karşısında sonsuzluk fikri ile teselli bulur. Necip Fazıl, ölümün bir sonsuzluk kapısı olduğunu anladıktan sonra rahatlar ve kendi "ben"ine mana verirken görünen dünyanın sınırlarını zorlar. Bu yüzden onun otantik olma eğilimi, daima maddi âlemi aşan bir hüviyete sahiptir. Fakat maddi âlemi aşarken kendi iç "ben"inde mana arayışına girdiğini belirtmek gerekir. Özellikle tasavvufa yönelmesi ile birlikte maddi alandan manevi alana doğru geçiş yapan şairin hakikat arayışı giderek derinleşir. Şair, biyografisinde (O ve Ben) henüz Bahriye Mektebi'ne giderken metafiziksel endişeler yaşadığını belirtmektedir. Bu dönemde hocalarından İbrahim Aşkî Bey'in okuması için verdiği Divan-ı Nakşi tesiriyle tasavvufun büyüdü dünyasına giriş yapar. İlerleyen yaşında tanıştığı Abdülhakim Arvasi sayesinde tasavvufa daha yakından temas etme fırsatı yakalar. Tasavvufu beşeri sıfatlardan çıkıp melekî sıfatlara ve ilahi ahlak ile vasıflanma hali olarak tanımlayan Necip Fazıl, iç âlemi tanıma noktasında ve otantik olma hususunda ciddi bir dönüşüm geçirir (1997a: 105). Maddi alandan manevi alana geçişini sağlayan olay Abdülhakim Arvasi ile tanışmasıdır. Bu tanışma olayından sonra yaşadığı dönüşümü şöyle anlatır: "Maddenin mahpus olduğu kaba bir dört köşe içinde birtakım eşya ve hâdisleri

düzenleyip Allah yok diyenlere nisbet, ruhumda beşerî kânunların tezgâhı o türlü devrildi ki, bu devrilişin altından yalnız Allah doğrulabilirdi. Her şeyi o türlü kaybettim ki yalnızca Allah'ı kazandım” (1997b: 6). Söz konusu manevi dönüşümün şiirlerine ciddi anlamda yansımaları olur:

Anladım işi, sanat Allah'ı aramakmış;

Marifet bu gerisi yalnız çelik-çomakmış... (Kısakürek, 2005: 95)

Necip Fazıl'ın çocukluğundan itibaren varlığa mana verme ile ilgili yaşadığı kaygı, esasında onu arayışa sürüklediği gibi kendini bulması ve anlaması [otantik olmaya çalışması] açısından olumlu bir katkıda bulunmuştur. Çünkü “anksiyete [kaygı] düşman olduğu kadar bir rehberdir de ve otantik varoluşa giden yolu gösterebilir (Yalom, 1999: 304). Kaygı, bireyi kaygıya neden olan durumdan kurtulması için zorlar. Bu, farklı şekillerde tezahür edebilir. Bazı insanlar kaygı durumundan kurtulabilme adına onu bastırırken bazıları kaygının kökenine inerek onu ortadan kaldırmaya çalışır. Necip Fazıl, varoluş hakkında yaşadığı kaygıyı yok edebilmek için onun üzerine giderek çözüm yolu bulmaya çabalar. Bu bağlamda mana arayışını en güzel anlatan şiirlerinden biri olan *Çile*'deki şu mısralar örnek olarak ele alınabilir:

Aylarca gezindim, yıkık ve şaşkın.

Benliğim bir kazan ve aklım kepçe,

Deliler köyünden bir menzil aşkın

Her fikir içimde bir çift kelepçe. (Kısakürek, 2005: 17)

Dikkat edildiği üzere şairin mana arayışı iç âleminde gerçekleşmektedir. Şair, pusulasını kaybetmiş bir gemi kaptanı gibi iç âleminin sonsuz ummanlarında

dolaşmaktadır. Daha önce sahip olduğu düşüncelerinin onu doyura[a]madığının farkına varmıştır. Kendi “ben”i ile karşı karşıya kalınca bir sarsıntı geçirir. Bu sarsıntının kaynağı, dış âlemde aradığı mananın kendisinde saklı olmasıdır. Tasavvufun da etkisiyle yalan/gölge olarak değerlendirdiği görünen dünyadan koştukça kendi “ben”inin hakikatine yaklaşır. Bu yüzden her şeyin kendisinde gizli bir düğüm olduğunu anlatır:

Evet her şey bende bir gizli düğüm

Ne ölüm terleri döktüm, nelerden!

Dibi yok göklerden yeter ürktüğüm,

Yetişir çektğim mesafelerden! (Kısakürek, 2005: 18)

Karl Jaspers, insanların kurtuluşu aradığını ve dinlerin insanlara kurtuluş yolu gösterdiğini söyler. Onun düşüncesine göre ancak nesnel bir garanti kurtuluşun gerçekliğini ve hakikatini gösterir. Ferdi hidayete ulaşmak istiyorsak kurtuluşun gerçekliğini ve hakikatini bilmemiz gerekir. Felsefe bireye kurtuluş yolunu gösterme kudretine sahip değildir. Fakat bütün felsefeler kurtuluşa yöneliktir. Felsefe yapmak insanın kendi kaybolmuşluğunun şuuruna varmasıdır. Kaybolmuşluğun şuuruna ise ancak bir sarsıntı ile varılabilir (1981: 40). *Çile* şairi “ben” ile karşı karşıya kalmasının yarattığı sarsıntı ile kendi felsefesini yapmaya başlar. Hakikatin önündeki perdeler çekilince mananın ışığı ile aydınlanır ve ruhun bunalımlı atmosferinden uzaklaşır:

Ne azap, ne sitem bu yalnızlıktan,

Kime ne aşılmaz duvar bendedir.

Süslenmiş gemiler geçse açıktan,

Sanırım gittiği diyar bendedir.

Yaram var, havanlar dövemez merhem;

Yüküm var, bulamaz pazarlar dirhem.

Ne çıkar, bu yola düşmemiş gölgem;

Yollar ki, Allah'a çıkar, bendedir. (Kısakürek, 2005:66)

Kişinin kendi "ben"inin farkına varması otantik olmaya çalışmasının delili olarak değerlendirilir. Bu aynı zamanda özgün bir bilince kavuşma anlamında dikkate değerdir. Necip Fazıl'ın hakikati kendi "ben"inde keşfetmiş olması, benlik bilincine ulaştığının kanıtı olarak değerlendirilebilir. Şairin benlik bilincinde arayıp bulduğu en büyük değer ve varlık ise Allah'tır. Kierkegaard'ın dediği üzere "ben" ancak Tanrıya bağlanarak kendi olmak amacına ulaşabilir. "Ben" sonlunun ve sonsuzsun bilinçli sentezine yine kendi olmak ile varabilir. Eğer "ben" kendi haline gelemese umutsuzluğa sürüklenir (2010: 40). Kierkegaard'ın "ben"in sürekli oluşum halinde olduğunu ve sonsuzlaşmaya çalıştığını söylemesi ile Necip Fazıl'ın kendi "ben"ine dönmesi arasında bir bağlantı kurulabilir. Şair, yukarıda bahsedildiği üzere sonlu olmasının yarattığı endişenin üstesinden gelebilme adına mana arayışına girmiş ve manayı yine kendinde bulmuştur. Kendi iç âleminde Allah ile kurduğu temas, yaşamın anlamını kucaklamasını sağlamıştır. Bu şekilde kendi "ben"inin varoluş gayesinin Allah'ı bulma olduğunun farkına varır:

Seni aramam için uzağa attın!

Âlemi benim, beni kendin için yarattın! (Kısakürek, 2005: 42)

Metafiziksel alan ile bağlarının zedelenmiş olması, modern insanın en büyük niteliklerinden biridir. Modern insan sekülerizmin etkisiyle görünen dünya ile yetinmeye adeta zorlanmıştır. Fakat fitratı gereği insan, maddenin ardında olup bitenlere her dönemde merak duymuştur. İşte Allah inancı, insanın bu merakını doyuran en büyük hazine olarak öne çıkar. Nitekim Necip Fazıl da hayatının bir döneminde inanç noktasında yaşadığı metcezirleri kendi “ben”inde bulduğu Allah inancıyla aşar. Şair, kendi “ben”ini Allah’ın bir yansıması olarak kavrayıp otantik olmaya çalışır. Otantik olan bireyi diğer bireylerden ayıran temel özellik, sıradanlığın üstesinden gelme kudretine sahip olmaktır. Sıradanlığın üstesinden ise ancak bireyin kendi “ben”i üzerinde yoğunlaşması ile gelinebilir. Necip Fazıl, kendi “ben”inde varoluşun anlam kapılarını açarak Allah’a varır. Bu yüzden onun otantik olmaya gayret gösterdiği açıkça anlaşılmaktadır.

Necip Fazıl’ın otantik olmaya çalışmasında, yaşadığı çağa duyduğu tepkinin de etkisi vardır. XX. yüzyıl insanının maddede boğulması, gerçek benliğinin farkına var[a]mamasına yol açmaktadır. Bu duruma tepki olarak şairin birçok eserinde, temelde dile getirilen düşünce maddiyata karşı maneviyatın/ruhun üstünlüğüdür. Bu bağlamda Abdullah Uçman’ın Necip Fazıl’ın çıkardığı Ağaç Dergisi için yaptığı şu yorum mevzunun anlaşılması açısından kayda değerdir: “[Ağaç Dergisi’ni] ruhların susuzluk çektiği bir ortamda başta insan ruhu olmak üzere, değişen dünya karşısında gittikçe küçülen ve ezilen insan varlığını, kendisine esas mesele edinen; madde dünyasında boğulmakta olan insanlığa doğru yolu göstermeğe çalışan bir rehber olarak görmek hiç de hatalı olmaz” (1983: 82). Şairin şiirlerinde de yine maddenin içerisinde istikametini kaybetmiş olan bireyin haline karşı bir tür protesto durumu söz konusudur. İç âlemine yönelerek benliğinde Allah ile buluşması, şairin varoluşuna istikamet bulma çabası olarak değerlendirilebilir. Necip Fazıl’ın zaman zaman kendi evrenine çekilmesinde, cemiyette kaybolan maneviyatın neden olduğu hoşnutsuzlukların etkili olduğu anlaşılmaktadır:

Üstün çile, dev gibi gelip çattı birden! Tos!!!

Sen, cüce sanatkârlık, sana büsbütün paydos!

Cemiyet, ah cemiyet, yok edilen ruhiyle;

Ve cemiyet, cemiyet, yok eden güruhiyle...

Çok var ki, bu hınç bende fikirdir, fikirse hınç (Kısakürek, 2005: 402)

Şaire göre modern zamanın insanı, Allah'a sırtını döndüğü için ruhunu da kaybetmiştir. Allah inancını kaybeden modern insan eşyada bir hakikat bulmadığı gibi hayatın nihai gayesinin de olmadığı zannına kapılmıştır. Bu nedenle kendi "ben"ini anlama ve ona bir istikamet çizmede de başarısız olmuştur. Nihai bir gayesi olmadığını düşünen modern zamanın insanı, iç âlemi ile sağlıklı bir iletişim kurmada başarısız olur. Çünkü iç âlem ile temasa geçmek her zaman maddi alanı aşip metafizik evrenle buluşma manasını taşır. Şairin, cemiyetin kendi ruhunu kaybettiğini söylemesi ile Nietzsche'nin "Tanrı Öldü" belirlenmesi arasında bir bağlantı kurulabilir. Nietzsche, Tanrı inancını öldüren insanların nasıl bir boşluğa düştüğünü şöyle dile getirir:

Kaçık adam onların arasına sıçrayıp bakışlarıyla onları delip geçerek "Tanrı nerede?" diye sorar, "şunu da söyleyeceğim, onu biz öldürdük -sizlerle ben! Onun katilimiz hepimiz. Ama bunu nasıl yaptık? Denizi kim içebilir? Bütün çevreni silmemiz için bize bu süngeri kim verdi? Onu güneşinin zincirlerinden kurtarır iken ne yaptık biz yeryüzünde? Nereye gidiyor şimdi dünya, biz nereye gidiyoruz? Bütün güneşlerden uzağa mı? Sürekli, boş yere geriye, öne, yana, bütün yönlerle atılıp durmuyor muyuz? Üst alt kaldı mı? Sanki sonsuz bir hiçte yolumuzu yitirmiyor muyuz? Boş uzayın soluğunu duymuyor muyuz? Hava giderek soğumuyor mu?

Giderek daha çok, daha çok gece gelmiyor mu? Öğleden önce fenerleri yakmak gerekmiyor mu? (Nietzsche, 2003: 130).

İnsanın, Tanrı inancını kaybetmesi ve Nietzsche'nin deyimiyle Tanrıyı öldürmesinin feci sonuçları olmuştur. Tanrı inancından kurtularak özgürleşeceğini düşünen modern insanın istikametsiz kalması, gölgesine sığınacak her türlü kutsalı reddetmesi onu büsbütün boşluğa ve karanlığa sürüklemiştir. İşte Necip Fazıl, modern insanın yaşadığı bu trajik durumun aksine kendi "ben"inde Allah inancıyla aydınlanmakta ve huzura kavuşmaktadır. Bu yüzden varoluşunu çevreleyen âlem içerisinde mutlak hakikat olan Allah'ı kendine en yakın varlık olarak görür:

Neye yaklaşısam, sonu uzaklık ve kırgınlık;

Anla ki, yok Allah'tan başkasıyla yakınlık...

Yakın O'dur, gerisi birbirine en uzak;

Her şey Rakip ismiyle O'nun kurduğu tuzak... (Kısakürek, 2005: 54)

Georg Lukacs, insanın dünya içerisinde kendine özgü dünyasını oluşturup o dünyayı kendine özgü kılmakla öz benliğine kavuştuğunu söyler (1992: 52). Birey iç âlemine yönelip kendini otantik kılmaya çalışsa bile yine de eşyayla çevrilidir. Benliğinin farkına varırken ve varoluşunu anlamaya çalışırken bütünüyle eşyadan kurtulamaz. Fakat eşyada kendi "ben"inin yansımalarını deneyimleyerek içinde bulunduğu evreni farklı biçimlerde algılayabilir. Necip Fazıl'ın birçok şiirinde eşyada beliren "ben"ini izlemeye çalışan öznenin hallerine dikkat edilir:

Kazanda su kaynasa sanki ben pişiyorum;

Bir kuş bir kuş öldürse ben can çekişiyorum... (Kısakürek, 2005: 282)

Ben, tükenmez ormanı, ısınmaz külhanların.

Ben kutup yelkenlisi, buz tutmuş kayalarda;

Öksüzün altın bahtı, yıldızdan mahyalarda.

Ben başı ağır gelmiş, boşlukta düşen fikir;

Benliğin dolabında, kör ve çilekeş beygir. (Kısakürek, 2005: 67)

Çile şairi, “ben”ine yoğunlaşması neticesinde evrende meydana gelen olaylarda, eşyada kendinden bir şeyler deneyimler. Otantik olmak, aynı zamanda evreni anlamlandırırken kendinden yola çıkmak demektir. Bu, evreni görüldüğü gibi algılamaktan ziyade evreni ve eşyayı kendi “ben”ine göre yorumlamaktır. Bir manada dış dünyadaki eşya ile özdeşleşim kurarak eşyada kendi “ben”ini duyurabilmektir. Nitekim Necip Fazıl’ın şiirlerinde tabiattaki nesnelere kurulan özdeşleşimin bir hayli fazla olduğu göze çarpmaktadır.[†] Bunun nedeni bize göre şairin otantik olmaya çalışmasıyla ilgilidir.

Sonuç

Otantikliğin temel ölçütü, bireyin kendi iç âlemine yönelerek varoluşunun imkânlarını tanımasıdır. Ancak kendi imkânlarının ve sınırlarını bilen bir özne mutluluğa ve huzura kavuşabilir. İç âlemi ile ilgili kapalı yönler mevcut olduğu müddetçe kişi kendisini tanımakta güçlük çeker. Necip Fazıl, deruni âleminin kapalı olan yönlerini açığa çıkarmaya çalışarak Heidegger’in söylediği kendini ifşa etme uğraşına girer ve böylece otantik olmaya adım atar. Henüz çocuk

[†] Bu konuyla ilgili bk. M. Halil Sağlam (2018). “Necip Fazıl Kısakürek’in Şiirlerinde Einfühlung (Özdeşleşim) İlişkisi Kurduğu Tabiat Unsurları”. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi*, 7 (2): 956-989.

yaştayken başlayan metafiziksel endişelerini kendi iç sesini dinleyerek aşan şair, Abdülhakim Arvasi ile tanıştıktan sonra kendi “ben”ini daha iyi kavramaya başlar. Otantik olmak aynı zamanda kişinin huzura ve mutluluğa kavuşma adına giriştiği mana arayışıdır. *Çile* şairinin kendi “ben”inde ilahi olanın tezahürlerini keşfettikten sonra ciddi anlamda rahatladığı görülmektedir. Buna rağmen “ben”inin farklı varoluş durumları hakkında düşünerek iç âlemi ile olan irtibatını sürekli canlı tutmaya çalışır. Heidegger, Dasein’in otantik olması durumunu anlatırken Allah inancından söz etmez. Oysa Necip Fazıl, kendisi üzerinde düşünürken ve kendi “ben”ine mana verirken Allah’ın varlığına kavuşur.

Modern zamanın birçok aydını yaşadıkları bunalımların üstesinden metafiziksel evreni reddederek gelmişlerdir. Necip Fazıl, modern aydınların moda haline gelmiş duruşlarının aksine metafiziksel alanı kucaklamıştır. Hatta metafiziksel alan ile kendi “ben”i üzerinden temasa geçerek maddi varlığının metafiziksel alanın bir uzantısı olduğunu belirtmiştir. Şiirlerine yansıyan otantik olmanın görünümleri dikkatlice tetkik edildiğinde şairin ölümden kaynaklı kaygı ile baş etme gayretinde olduğu fark edilir. Öte yandan şairin otantik olmaya çalışması, yine ölümden kaynaklı kaygı ile başlar. İç âleminde Allah ile bütünleşince ölüm hakikati üzerindeki perde de aradan çekilir ve şair hayatı kucaklar. Bu şekilde bir manada kendi hayatının şairine dönüşür.

KAYNAKÇA

Barrett, W. (2007). *İrrasyonel insan*. Çev., Salih Özer. İstanbul: Hece Yayınları.

Budak, S. (2009). *Psikoloji sözlüğü*. Ankara: Bilim ve Sanat Yayınları.

Çüçen, A. K. (2003). *Heidegger’de varlık ve zaman*. Bursa: Asa Yayınları.

Cevizci, A.(2013). *Paradigma felsefe sözlüğü*. İstanbul: Paradigma Yayınları.

- Friedrich Nietzsche (2003). *Şen bilim*. Çev., Levent Özşar. Bursa: Asa Yayınları.
- Freud, S. (2004). *Uygurlık, toplum ve din*. Çev., Emre Kapkın. İstanbul: Payel Yayınları.
- Hançerlioğlu, O. (2012). *Felsefe ansiklopedisi Cilt 6*. İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Heidegger, M. (2008). *Varlık ve zaman*. Çev., Kaan H. Ökten. İstanbul: Agora Kitaplığı
- Guignon, C. B. (2008). *Kimim Ben? Otantik Olmak*. Çev., Abdüllatif Tüzer. İstanbul: Lotus Yayınevi.
- Jaspers, K. (1981). *Felsefeye Giriş*. Çev., Mehmet Akalın. İstanbul: Dergâh Yayınları.
- Kısakürek, N. F. (1997a). *Batı tefekkürü ve İslâm tasavvufu*. İstanbul: Büyük Doğu Yayınları.
- Kısakürek, N. F. (1997b). *Tanrı kulundan dinlediklerim*. İstanbul: Büyük Doğu Yayınları.
- Kısakürek, N. F. (2005). *Çile*. İstanbul: Büyük Doğu Yayınları.
- Kısakürek, N. F. (2009). *O ve ben*. İstanbul: Büyük Doğu Yayınları.
- McGraw, P. (1996). *Self Matters: Creating Your Life From Inside Out*. New York: Simon&Schuster.
- Polat, E.-Aşkın, Z. (2017). "Ölüm Kavramının Heidegger ve Sartre Felsefesindeki Yeri". *Kilikya Felsefe Dergisi* 2017 (1): 42-60.

Sağlam, M. H. (2018). "Necip Fazıl Kısakürek'in Şiirlerinde Einfühlung (Özdeşleşim) İlişkisi Kurduğu Tabiat Unsurları". Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi, 7 (2): 956-989.

Søren Kierkegaard (2010). *Ölümcül hastalık umutsuzluk*. Çev., M. Mukadder Yakupoğlu. İstanbul: Doğu Batı Yayınları.

Tanyol, C. (2005). "Necip Fazıl Kısakürek". *Düşünce, Tarih ve Bir Coğrafya Tasarımı Olarak Büyük Doğu ve Necip Fazıl Kısakürek- Hece Dergisi Necip Fazıl Kısakürek Özel Sayısı*, 2005 (97): 563.

Taylor, C. (2003). *The Ethics of Authenticity*. Boston: Harvard University Press.

TDK (2005). *Türkçe Sözlük*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

Uçman, A. (1983). "Necip Fazıl ve Ağaç Dergisi". *Mavera*, 1983 (80-81-82):82-86.

Yalom, I. C. (1999). *Varoluşçu Psikoterapi*. Çev., Zeliha İyidoğan Babayigit. İstanbul: Kabalıcı Yayınevi.

İnternet Bağlantıları: <https://en.oxforddictionaries.com/definition/authentic>. (Erişim Tarihi: 07.01.2019).

EXTENDED ABSTRACT

Introduction

Being authentic is mainly occupation of authenticity philosophy. Philosophers' thoughts on ego and give meaning to ego are related to authenticity. On that note, it is said that origin of authenticity is based on Sokrates time. However, it must be said that being authentic and authenticity are concepts that they become prominent with existential philosophy. Existential philosophers try to fix modern man's crisis which they base on lack of faith. Nietzsche, Kierkegaard, Heidegger and Sartre believe that it must be given to meaning individual existence. According to existential philosophers, man is responsible his/her existence, and her/she carries out his/her existence by recognizing his/her entity. Being authentic exactly starts in thinking on existence. Although there many opinions in concern with authenticity, there are intersection points of these opinions. All philosophers who expressed their opinions about authenticity emphasise that to being authentic, person must face to his/her inner world and notice his/her interior ego. Heidegger's thoughts influence on researcher who investigate authenticity. According to Heidegger, being authentic means realizing existential, introducing yourself. Necip Fazıl, who is one of the most exceptional poet in modern Turkish poetry, stepped to being authentic by thinking about be mortal when he was yet a child.

Purpose

The main objective of the study is to investigate Necip Fazıl's poetry in terms of being authentic and to reveal authenticity how it is reflect to his poetry.

Method

The material which comprise the main source of the study is compiled from Necip Fazıl's poetry. Firstly, it is given meaning to authentic in Turkish and it is investigated origin of the it. Secondly, being authentic is defined as different disciplines and philosophy. Also, it is dealt with existential philosophers such as Nietzsche, Kierkegaard, Heidegger and Sartre's opinions about authenticity. Letter, it is determined and interpreted being authentic in Necip Fazıl's poetry.

Result

The basic criterion of authenticity is recognizing the possibilities of individual existence. However, man who know own limits and possibilities feels at peace, and becomes happy. Man have difficulty in introducing yourself if his or her inner world is darkness. Necip Fazıl tries to being authentic disclosing his inner

world's closed aspects. This occupation is revealing in Heidegger's philosophy. Poet, who slogs on give meaning to entity and existence part of his life, overcomes his concerns after meeting Abdülhakim Arvasi. Also, being authentic is searching for meaning to find peace and became happiness. Necip Fazıl relaxed after finding out divine reflections on his ego. Nevertheless, he tries to keep alive connection with his inner world by thinking about his ego's different states of existence. Heidegger does not mention to God when he tells about Dasein's authentic situation. However, Necip Fazıl retrieves to God when he thinks about his existence and gives meaning to his ego.

Person can not be authentic unless making of life because he or she looks at his/her inner world looking through life. Giving meaning to life is possible by getting death straight. When it is investigated Necip Fazıl's poetry attentively, it is observed that he tries to give meaning to life. Anxiety of existence directs to his life and art. Aslo, when he was a child he tries to find meaning of existence. During his life, he finds out mystery behind being. Because of his stance, it can be claimed the he is authentic person. When he faces to his ego, he starts to make of own philosophy. His philosophy similar to Heidegger's thoughts about authentic. He becomes clear and moves away from depressed mood when curtains are pulled in front of truth.

Authenticity is accept that all in all person realize his/her ego. Also, this is remarkable to reach original consciousness. It is evaluated that Necip Fazıl reaches his self-consciousness due to discovering his ego. He finds God, who is greatest value and entity, in his self-consciousness. Modern human döşe not give importance to metaphysical field due to secularism. Secularism forces human to make do this World. However, human inherently wonders about mystery behind the universe. Although Necip Fazıl falls in faith crisis, he overcomes faith crisis thanks to believe in god that he find it in his ego. He becomes authentic by gripping his ego as God reflection. As a result, it can be claimed that he is authentic person because of his stance.